

mj. *grēn* 'gra de sorra', a-al. mj. *grien* 'arena gredosa', isl. ant. *grjōn* 'grans de segó', rus *grum* (IEW, 410); i eu es pogué canviar en ū en llatinitzar-se o altrament, però ací és l'amplificació en -N- que té ben poca extensió, i tot plegat queda rebuscat. 3) Com que els textos citats fan sovint al·lusió a engrunament de sal (recordem la de les salines de Bero en Mistral), ens interessem per *kripə/krüpə* f. en els dos dialectes literaris de l'albanès (Gustav Meyer, *Alb. Stu.*, 71), més que més essent el mot albanès l'igual d'un que en les llengües eslaves vol dir el mateix que *engruna*: paleosl. *krupa* 'brosteta, molles' («Brocken, Krümchen»), eslavó *krupa* 'gra de blat', rus *krupá* 'segó, grumolls' («Grütze, Graupen», 'grans de calamarsa', Berneker, 630). Però caldria admetre una base amplificada KRUP-NA > *KRUNA, i això i els altres detalls fonètics ja ens descoratgen, car la formació merament adjectival que tenim en el rus *krupnij*, sbr. *krūpnī*, txec *krupný* 'tosc, groller' no ens podria pas servir com a peça de convicció. 4) Hi ha en provençal un mot *ùnio* 'raïms' que ens intriga, més que més per la forma com Mistral els sentia com apariats de prop amb el nostre «leissà / per lou sòu *desgrunà* lis *ùnio* / e d'èstre en ànci de-countùnio» trad. «s'é. grener par terre les grappes», *Calendau IX*, 14.4. Semblaria correspondre a una base ŪNĪGA (o UNĪA o UNA?) aplicable al gra de raïm o de sal, potser també a les molles del pa, o als grans engrunats de l'all, de la ceba, etc. Ens preguntem si té res a veure amb l'ètimon, tan obscur i discutible, del ll. vg. ŪNĪO, -ONIS 'ceba' (> fr. *oignon*, ags. *ynne*), i si hi ha cap relació amb el gr. *ὄλως* en tant que designa no sols l'as del joc sinó qualsevol petit objecte unitari (= al ll. *ūnus* 'un' i al numeral grec de la unitat). Si això fos així, caldria preguntar-se si *gruna* hi tenia relació: si, p. ex., pogué resultar d'un encreuament d'això amb el plural ll. GRANA, o fins d'una haplogogia GRAN(A) UN(IC)A > gr(n)una. Això, però, resta, com es veu, hipotètic en extrem. 13 El timbre ū que veiem en scr. *jūrñāb*, en pelví i en alb. *grun* 'xeixa', no és demostratiu en aquest sentit, per raons diferents en els dos casos, si bé no deixa de tenir certa força indiciària que una evolució de *ḡ* amb timbre ū és versemblant en un cas així: per més que, en una llengua de *satəm* com l'albanès, aquesta g- provi que aquest mot hi ha estat sotmès a un motillo llatino-romànic. Cf. també la família de l'eslau *krūnŭ* de la meua nota 12(1).

Engrunsada, *engrunsar*, V. *gronxar* *Engrunyar*, *engrunyir*, *engrunyonir-se*, V. *grunyir*

ENGRUT, 'pasta de farina o midó cuits en aigua, que s'usa per enganxar papiers i altres coses lleugeres', mot en el qual han vingut a sumar-se el ll. tardà GLŪS, GLŪTIS (ll. GLŪTEN) 'aiguacuit', 'goma', 'vesc' (proveït del prefix provinent del verb *engrutar*), amb el germ. GRŪTS 'farinetes, pastetes', d'on prové el ross. *grut* 'segó', l'al. *grütze* 'farinetes' i el ft. ant. *gru* id. □ 60

1.ª doc.: fi S. XIII.

En les *VidesR* coexisteixen *engrut* i el ross. *grut* per al 'segó', distingits pel significat: «manà l'enfant metre en un sach, untat ab pegunta e ab *engrut*», f° 6v1; i d'altra banda 'segó': «e al vespre él los fasia dar a menyar *grut*», f° 120r2, n. 56, on tradueix el ll. *cantabrum* (339.19); «que sien *grut* a comparació dels seus», f° 73v2, n. 101-3, on tradueix el ll. *furfur-em* i encara més en 186r2 (veg. les cites en el Gloss., p. 143). Sobre l'ús actual de *grut* en ross., veg. Grando, *Misc. Fabra*, 193. Pel Sud arriba fins a l'Albera mateixa: «donar *grút* i garrofes als animals» anoto a Montesquiu, 1960. Figura ja també en Lull. Per a l'ús més modern d'*engrut*, pastetes, Fontserè, *Ci. Fis. Nat.*, p. 129 i gloss.; a Mall., BFerrà (*Com. 1, IdOr.*, 17), i OPou: «religar los llibres: concinnare libros; *engrut*: hoc gluten, ygualar ---» (*TbPu.*, 176). En cast. *englut*, *engrut* i el modern *engrudo* es documenten ja en el S. XIII, per al port. *grude* 'aiguacuit' («Leim»), Nobiling, *ASNSL* cxxvi, 426. Altrament no sembla útil de repetir les altres coses que ja poso en l'extens article del DCEC (II, 286).

En l'obra present només hi afegirem que, encara que les aparences fonètiques són que el mot ens va arribar des del germànic, la seva àrea fou més ampla: no sols perquè γροῦτη «gruel» ja existeix en baix grec des del S. XI (Kahane, *Jo. of English and Germ. Phil.* LX, 1961, 470-3), que sembla ser manlleu del gòtic (potser directe), sinó perquè també es troba amb caràcter autòcton en veïnes llengües indoeuropees: lit. *grūdas* 'gra de cereal', *grudēlis* 'granet': *miežio grūdas* 'gra d'ordi' (Pok., IEW, 461.21, etc., 406.21, 406.12); *grudēlis* en una falla de Rhesa parlant del granet d'ordi que va trobar el gall en el seu ferner (Volkel, *Litauisches Lesebuch*, p. 82.17).

DERIV.: *Engrutar* [1408; i aproximadament el mateix any, en un inv. del Rei Martí: «un libre apellat --- ab posts de paper *engrutades* e cubert de cuyro»: A. de Bofarull, *Antiga Marina Cat.*, p. 118]. *Engrutat*. +*Engrutament* i +*engrutador* [1640, *DTo.*]. amb els derivats *glutinós* [glot-, 1803, Belv.]; *glutinositat*. *Glutinatiu* [c. 1500]. *Glutenina* [1617, Agustí; Lab. 1839]. *Aglutinar* [1868, *SLitCosta*], -*tinant*, -*tinació* [tots dos 1868]. *Conglutinar*. *Deglutinar*, -*tinació*: termes tècnics de lexicologia formats pels lingüistes sobre *aglutinació*. Cf. ross. GRUELL (1386, 1416) < fr. *gruau*.

Enguaitador, *enguaitar*, V. *guaitar* *Engual*, *engualar*, V. *igual* *Engualdrapar*, V. *gualdrapa* *Enguan*, V. *any* *Enguantar*, -*tat*, V. *guant* *Enguany*, *enguanyasses*, V. *any* *Enguardiolar*, V. *guardiola* *Enguatar*, V. *buata*

ENGUÈ, onomatopèia de la veu de l'infantó; és errònia la pronúncia *enguè* que hi posa l'*AlcM*: és evident que la criatura no podria pronunciar més que *əŋgɛ́* i així és com se l'imita en cat. oriental i pertot; a Men. *engu* segons Moll.